

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Petiti Philosophi & Doctoris Medici, Miscellaneorum Observationum Libri quatuor

Petit, Pierre

Trajecti ad Rhenum, 1682

Cap. IV. Locus Aristotelis a Philopono aliter lectus acceptusque, quam
exstat in libris excusis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13245

longe ab se abesse id propositum, minimeque id ex illa disputatione effici ibidem expresse admoneat his verbis: Οὐκ οὐκ ἀναίρετικὸς ὁ δὲ ὁ λόγος ἐστὶν, ἧ ἐκ φιλοσοφίας καλῶν. i. Non itaque hæc disputatio philosophiæ decora aufert. videant studiosi & conferant librum ejusdem Galeni de dignotione ac curatione propriorum cujusque in anima pravorum affectuum. Est autem perquam verisimile, cum Galenus non nisi cum hac exceptione animæ dominari corporis temperamentum senserit, neque omisisse quin in ejus libri inscriptione verba hanc exceptionem indicantia poneret.

CAPUT IV.

Locus Aristotelis a Philopono aliter lectus acceptusque, quam exstat in libris excusis.

Videtur Philoponus aliter legisse locum quendam Aristotelis in secundo de Anima, atque exstat nostris libris; hunc quidem in textu 52. his verbis conceptum habemus: Ἐχει δὲ ἀπορίαν, διὰ τὴν ὅτι τῶν αἰσθήσεων αἰσίων γίνεσθαι αἰσθησιν, καὶ διὰ τὴν ἄνευ τῶν ἔξω, οὐ ποιοῦσιν αἰσθησιν, ἐνὸντι πῦρὸς καὶ γῆς ἐ τῶν ἄλλων στοιχείων, ὧν ἔστιν ἡ αἰσθησιν, κατ' αἰσία, ἢ τὰ συμβεβηκότα τούτοις. i. Habet autem dubitationem, quamobrem sensuum ipsorum non fiat sensus, & quare sine iis, quæ sunt extra, non faciunt sensum, cum intus ignis existat, & terra & aliis elementis quorum est sensus per se, aut secundum ea quæ accidunt. Est autem juxta Simplicium duplex dubitatio: una quidem, cur non se sensus ipse percipiat in se reflexus, cum sit vitalis & cognoscens animæ potestas: altera dubitatio: esto sensus non nisi corpora percipiat; cur tamen exteriora tantum, neque absque iis, quæ sunt foris: agit

agit unquam: cum intus in ipsis sensoriis ignis, terra, reliqua elementa sibi semper conjuncta habeat. Hæc sententia est hujus loci.

Quod ad verba autem illa attinet, hoc ipso in loco nunc consideranda, aliter hæc ut dixi *Philoponum* legisse, ipsius expositio fidem facit. Τὸ δὲ καθ' αὐτὰ ἢ τὰ συμβεβηκότα τέτοις, ἀντὶ τῆς καθ' αὐτῶν ἢ συμβεβηκότων τέτοις. εὐθείαις γὰρ ἐχρήσατο, ἀντὶ γενικῶν. πολλὴ δὲ ἡ τοιαύτη χρῆσις, οἱ δὲ δύο σκόπελοι ὁ μὲν ἔρανεν εὐρὺν ἰκάνει, ἀντὶ τούτων τῶν δύο σκοπέλων. Estque *Homeri* versus *Odyss.* μ. Difficilissimus hic locus est *Philoponi*, propter mendum a nemine animadversum. Quippe ibi notat casuum variationem in verbis philosophi, puta *nominativum* positum pro *genitivo*. postquam enim in gignendi casu dixit, πυρὸς, καὶ γῆς, καὶ τῶν ἄλλων στοιχείων, mox regimine haud mutato, de iis ipsis elementis loquens, per *nominativum* reddit. Αὐτὰ ἢ συμβεβηκότα ἴσθις. Atqui non apparet nobis variatio ista casuum in textu *Aristotelis*: quippe legenti, ut habemus, καθ' αὐτὰ, ἢ συμβεβηκότα syntaxis constat: nulla enallage, nullum σολοικοφανές. neque enim ibi αὐτὰ ἢ συμβεβηκότα *nominativa* sunt, ut dicit *Philoponus*; sed *accusativa*, ita postulante præpositione κατὰ, quæ in omnibus vulgatis codicibus legitur. Quid igitur sibi ejusmodi animadversione vult *Philoponus*? inexplicabilis ut dixi, est difficultas, nisi mendum dicamus esse in *Philoponi* verbis, & corruptos esse codices nostros. Profecto enim, non καθ' αὐτὰ sed ἢ αὐτὰ, ἢ συμβεβηκότα τέτοις, supple στοιχεῖα, legit *Philoponus*. quo pacto ad rem est ejus animadversio. Porro exoritur alia dubitatio, eane exemplaria *Aristotelis*, quæ habebat *Philoponus*, corrupta eo loco fuerint; an quæ nos in manibus habemus. Mihi quidem nulla hic hæsitatio est, quin nostra potius, quam quæ tempore *Philoponi* exstabant, vitiosa censerī debeant. Proinde me quidem auctore emendabitur is locus *Aristotelis* ad eam lectionem, quam in suis libris

libris

libris habuit *Philoponus*; ipsa etiam *Philoponi* verba eandem injuriam passa, eandem opem implorant. Nec vero obstare debet, quod *Simplicius* in *commentario* vulgatam καὶ ἀνὰ, agnoscit lectionem. Nihil enim aliud inde sequitur, nisi jam tum eo tempore, quo *Simplicius* scribebat, inolevisse eum errorem in libris *Aristotelis*. At *Philoponus* ut Grammaticus & diligentia in literis singulari, potuit nactus esse meliora antigrapha iis, quæ habuit *Simplicius*. & mihi facile persuadeo.

Ac de locutione porro non est, quod quisquam recuset, tanquam aliena ab elegantia *Aristotelis*: quippe non esse insolentes Atticis auribus hujusmodi tropos, & pericula dictionis, ex aliis intelligi potest. Non solum igitur *Homerus* hoc genus non reformidavit eo in versu, quem citat *Philoponus*; & in isto *Iliad.* 6.

Ἄμφω δ' ἐζομένω, γεραρώτερος ἦεν Ὀδυσσεύς.

Ambo autem sedentes, venerabilior erat Ulysses.

Sed neque *Hippocrates* in 3. *Epidem.* hac sententia: Πυθίων, ὃς ἄκει παρὰ γῆς ἱερὸν, ἤρξατο τρέμειν ἀπὸ χειρῶν. Et lib. 5. *Histor.* 1. ἐν Ἡλίδι, ἡ τῆ κηπώρε γυνή, πυρελὸς εἶχε ἀντὶν ξυνεχῆς. Idem *Aristoteles* in 3. *Historiarum de Animalibus*: Αἱ δὲ ἡπειρωτικαὶ βόες αἱ μεγάλαι, ἐδάλλεται ἐκάστη ἀμφορέα. pro τῶν ἡπειρωτικῶν. Quin hoc inter sermonis virtutes ponit *Dionys. Halicarnassensis* in libello elegantissimo περὶ Ἑρμηνείας, huncque ipsum *Homeri* versum ex *Odyss.* proponit: Οἱ δὲ δύο σκοπέλοι, ὁ μὲν οὐρανὸν εὐρὺν ἰκάνει. πολὺ γὰρ (inquit) μεγαλειότερον ἐναλλαγείσης πλώσεως, ἢ εἴπερ ἔτως ἔφη, τῶν δὲ δύο σκοπέλων ὁ μὲν οὐρανὸν εὐρὺν ἰκάνει. i. *Multo enim grandius est mutato casu, quam si sic dixisset: duorum scopulorum unus in caelum &c.*